Historisk perspektiv på allergologiens mangfold og utvikling

Karl-Christian Bergmann,
Johannes Ring, red.
History of allergy
425 s, tab, ill. Basel: Karger, 2014.
Pris CHF 115
ISBN 978-3-318-02194-3

Denne spesialutgaven fra Karger er dedikert til alle allergiinteresserte leger og deres pasienter. Den dekker hele allergologiens område, med sykdomsspekter og bakenforliggende mekanismer, der trådene trekkes fra flere tusen år tilbake og oppdateres frem til 2013.

Med 63 bidragsytere har K.C. Bergmann og J. Ring redigert denne boken på en oversiktlig måte i fem hovedkapitler: 1. *Allergy through 20 centuries*, 2. *Most common allergic diseases, Historical reflections in understanding*, 3. *Mechanisms of allergy, Important discoveries*, 4. *Detection of environmental influences and allergens*, 5. *Progress in allergy management*. I tillegg er det et kapittel med intervju av 13 pionerer innen fagfeltet, og et kapittel med en oversikt over de viktigste internasjonale allergiforeningene. Det er også et nettbasert supplement med to filmer. Det er 257 illustrasjoner, hvorav 127 er i farger, og 20 tabeller. Boken er solid innbundet og har førsteklasses papirkvalitet.

I forordet blir det gjort oppmerksom på at noen områder er omtalt av flere forfattere, og at beskrivelser av samme hendelse/fenomen kan avvike noe, avhengig av personlig preg. Dette synes ikke å forringe totalinntrykket. Boken inneholder mange interessante sykdomsbeskrivelser fra oldtiden som kan gjenkjennes i dagens sykdomsspekter. Hver atopiske sykdom er beskrevet for seg med forhistorie og utvikling/kartlegging av bakenforliggende mekanismer, nomenklatur og utvikling av medikamentell behandling. Oppdagelsen av IgE er spennende lesning. Kartlegging av torskallergenet og standardisering av allergener er viet god plass, der K. Aas og S.K. Elsayeds arbeider er beskrevet. G. Rajka og J.M. Hanifins diagnostiske kriterier for atopisk eksem er selvfølgelig med, i tillegg til, fra nyere tid, E. Florvaags «pholcodine-story». Utover det har jeg ikke oppdagat andre norske faglige bidrag som er nevnt. Ellers er mange store forskningsmessige oppdagelser, som er blitt bearbetet med nobelpriser i fysiologi eller medisin, beskrevet.

Jeg vil ikke anbefale å lese boken fra perm til perm, men å velge ut kapitler som fanger interessen, og som man ønsker en fordypning i, både historisk og vitenskapelig. For foredragsholdere vil det være mange «gullkorn» å presentere i forskjellige forsamlinger.

Hvis jeg skal trekke frem noe negativt, er noen kapitler vel omfattende og detaljerte, mens andre er mindre utdypende. Filmene er historisk interessante, men den engelske teksten (valgfri) er elendig. Boken er oppdatert i 2013, men har ikke fått med historien om alfa-gal og den senanafylaktiske reaksjonen på rødt kjøtt hos pasienter bitt av flått (1). Jeg anbefaler boken både som oppslagsverk og fordypning i allergienes spennende historie.

Frode Njå

Privatpraktiserende spesialist i barnesykdommer, Sandvika barnelegesenter

Litteratur

1. Commins SP, Satinover SM, Hosen J et al. Delayed anaphylaxis, angioedema, or urticaria after consumption of red meat in patients with IgE antibodies specific for galactose-alpha-1,3-galactose. *J Allergy Clin Immunol* 2009; 123: 426–33.

Nyttig om fedmekirurgi og metabolske følgesykdommer

Ninh T. Nguyen, Robin P. Blackstone,
John M. Morton et al, red.
The ASMBS textbook of bariatric surgery
Volume 1: Bariatric surgery, 501 s, tab, ill.
New York, NY: Springer, 2015. Pris EUR 120
ISBN 978-1-4939-1205-6

Målgruppen er helsepersonell som er interessert i behandling av fedme. Boken utgis av The American Society for Metabolic and Bariatric Surgery (ASMBS). Flere av kapitlene er kirurgisk-teknisk orientert, men en rekke andre forhold blir også omtalt.

Boken er delt opp i fem deler og 43 kapitler. Første del omhandler blant annet perioperative og anesthesiologiske forhold, utviklingen av kirurgien, epidemiologi, fysiologi, virkningsmekanismer, indikasjoner for kirurgi, pasientsikkerhet og behandlingskvalitet. I del to beskriver forfatterne de vanligste prosedyrene og komplikasjonene. I del tre omtaler de revisjonskirurgi og i del fire metabolsk kirurgi. I den femte og siste delen tar de blant annet opp gallesteinsykdom, ikke-metabolske effekter, endoskopi, ungdom og plastikk- og robotkirurgi.

Flere av kapitlene inneholder illustrative tegninger. Layouten er ryddig. Kapitlene innledes med mål og avsluttes vanligvis med spørsmål med svar bakerst. Det er 76 navn på forfatterlisten, hvorav 67 har affiliasjon til USA. Navn som Buchwald, Dixon, Gagner, Higa, Himpens, Rosenthal, Rubino, og Schauer er inkludert.

Det er en del overlapping mellom kapitlene, og noen utsagn kunne vært bedre dokumentert. Ett kapittel med samlet og mer systematisk presentasjon av langtidsresultater ville vært nyttig. Jeg savner en grundigere omtale av alternative prosedyrer, som mini-gastrisk bypass. Enkelte unøyaktigheter finnes, for eksempel i en tabell der antall pasienter forveksles med prosent, og i en vekturve der BMI forveksles med «percent excess weight loss». Det er en faktafeil i omtalen av en norsk studie av duodenal omkobling, hvor lengden på det felles tarmløpet angis som 50 cm og ikke 1 m, som er korrekt.

Forfatterne beskriver på en tankevekkende måte fedme som en av de vanligste årsakene til fordommer, og fedme som en kronisk sykdom med kompleks etiologi. Spesielt interessant var omtalen av metabolsk kirurgi, hvor søkelyset er rettet mot behandling av sykdom. Metabolsk kirurgi benyttes, som beskrevet i et eget kapittel, også ved lavere kroppsmasseindeks enn det som anbefales i konsensusuttalelsen fra National Institutes of Health (1991) for «tradisjonell» fedmekirurgi. Kapitlet om revisjonskirurgi inneholder nyttige, praktiske kommentarer.

Jeg vil anbefale boken som en innføring for alle med interesse for kirurgisk behandling av fedme og metabolske følgesykdommer, og spesielt kirurger.

Tom Mala

Overlege, Avdeling for gastro- og barnekirurgi
Oslo universitetssykehus, Ullevål